

UJ KELELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Romániában
Egész évre 750
Félévre 400
Negyedévre 250
Egy hónapra 25
Egy szám — 150

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ES NYOMDA

Ciuj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop, (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
dunk vissza.

1924 augusztus 29 Péntek

Ciuj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 195. szám

5684. Ab 29

Héjjasnak van igaza...

A „Világ” tegnapi számának vezé-
rkéből vesszük ezeket a sorokat, ame-
lyeknek Románia határain belül se kisebb
az igazságuk.

Ezt komolyan és őszintén mondjuk, min-
den irónia nélkül. Kecskemét város és Kec-
kemét városában lévő lakosságnak egy részével
szemben Héjjas Iván akciója megkapta a teljes
felmentést. Mindjárt elmondjuk azt is, miért
tartjuk teljesen igazoltnak a Héjjas Iván
által alkalmazott igazoltatásokat. A Magyar
Pénzügyi Kompas most megjelent harminca-
dik évfolyamában felsorolt kecskeméti részvény-
társaságok közül tizben foglalt helyet a Héjjas-
család, öszevételével négy teggel. Legtöbb helyen
Héjjas Mihály, a kecskeméti patriarcha, Héjjas
Iván apja. Ez eddig teljesen rendben van.
Végre a gyilkosságoknak egy olyan sorozata,
amilyen Héjjas Iván tevékenységéhez fűződik,
igen komoly és igen súlyos fáradozásokkal van
összekötve és igazán senki sem kívánhatja,
hogy a gyilkosságoknak ezt a sorozatát ingyen
és díjmentesen végezze el valaki. Annyi gyil-
kosság csak jár valamilyen formájú közgazda-
sági rekonstrukcióval és a közgazdasági re-
konstrukciók formája közszertartozik az is,
hogy Kecskemét életében hirtelen oly nagy
sulyra kapzkodott Héjjas család részvénytár-
ságokban igazgatósági helyeket kap. Erről
tehát ne essék szó.

Azonban amiért nem tudjuk rendbenlévőnek
találni a Héjjas-családnak ilyen közéleti sze-
replését, az az a körülmény, hogy a Héjjas-
család helyet kapott és helyet váltott zsidó
részvénytársaságok igazgatóságában is. Ezt igá-
zán nem a Héjjas-családdal szemben hozzuk
fel kifogás gyanánt. Egyes körökben talán
csodálkoznak azon, hogy Héjjas Iván
legsúlyosabb családi környezet, mely tudnánk-
kal sosem tagadta meg a teljes szolidaritást
vele, mióta Héjjas Iván oly fontos közéleti
szerepet tölt be Magyarországon, — nem riadt
vissza attól, hogy közönséges zsidókkal üljön
egy igazgatósági asztalhoz. Ez talán nem je-
lenti a közéleti izlés legfinomabb fokát, de
mi igazán nem vártuk el soha Héjjas Ivántól,
hogy az izlés legfinomabb nűanszaira fog pél-
dát adni. Szerény megjegyzéseink tehát csakis
és kizárólag a kecskeméti zsidókra vonatkoz-
nak és pedig ezeknek a zsidó részvénytár-
ságoknak zsidó tagjaira. Ami Héjjasék igaz-
gatósági szereplését illeti, a dolgok ezt a
részét intézze el a Héjjas-család a fajvédelmi
sajtóval, mert nekünk semmi megjegyzésünk
nincs erre vonatkozólag.

Vizont igen különösnek kell találni azt,
hogy például a Kecskeméti Központi Takaré-
pénztár igazgatóságában a Héjjas család egyik
exponense mellett egy olyan féltreíthetetlenül
faji jellegű névvel bíró tag is helyet foglal,
mint Kohn Bernát. Vagy pedig a B hozatali
Részvénytársaság nevű kecskeméti vállalatban
a Héjjas család egyik képviselője mellett, vagy
előtt az igazgatósági tagok névsorának élén
szerepel Goldstein Dezső. Azután következik a
„Functus Kecskeméti Gyámörsértékesítő Rész-
vénytársaság”, mely elég nagy vállalat lehet,
mert 144 ezer részvénye van. Ebben Héjjas
Iván apja mellett helyet foglal egy faji szem-
pontból legalább is gyanús vezérigazgató, né-
hány más, faji szempontból ugyancsak gyanús
igazgató mellett. Nem folytatjuk e felsorolást,
melynek Héjjasokra vonatkozó részét a fajvé-
delmi sajtó kell elintézzze. Erre mi nem tartjuk
magunkat illetékeseknek. A kérdés zsidó rész-
nek elintézésére sem. Csak éppen bizonyos ál-
talanos elvi következtetéseket kell levonjunk a
Magyar Pénzügyi Kompas harmincadik év-
folyamából. Ezideig az volt a nézetünk, hogy
egy véres demarkációs vonal választja el Héj-
jas Ivánt minden tisztességes embertől Magyar-

országon és állandóan követeltük és hirdet-
tük az Ébredő Magyarok elnökségének letar-
toztatását azon a címen, hogy az Ébredő
Magyarok egyesületének elnöksége egy asztal-
hoz ül le Héjjas Ivánnal. Ezen tételünkön és
ezen követelésünkön nem változtatunk most
sem, azonban kénytelenek vagyunk ünnepléses
salvus conductus-t felajánlani Héjjas Ivánnak
azokat a zsidókat, akik a családtagjaival együtt
egy igazgatóságban foglalnak helyet, — meg-
törve azt az erkölcsi bojkottot, amely nézetünk
szerint kötelező Magyarországon minden olyan
valakivel szemben, aki azonosítja magát Héjjas
Iván eszméivel. Nem szívesen vállaljuk ma-
gunkra azt a köcsöszat, melyet a bűncselek-
ményekre való felhívás jelent, noha a legújabb ma-
gyar sajtóügyi gyakorlat azt mutatja, hogy a bün-
cselekményekre való felbujtás nem szokott követ-
kezményekkel járni. De mégis köteleességünk ké-
vül bejelenteni legalább annyit, hogy egyet-
len szóval se fogunk tiltakozni, vagy lármát
tűni akkor, ha Héjjas Ivánnak egy este
kedve támad körüljárni Kecskemét városá-
ban és ajtjuk elé akasztaná azokat a kecske-
méti zsidókat, akik meleg tületi barátságba
léptek, nyilvánvalóan financiai és nem érzelmi ala-

Ökölharc a német birodalmi gyűlésben

Két képviselő súlyosan megsérült. A nacionalisták nélkül is meg-
szavazzák a Dawes-tervet. Amerika paktumszervezője a leszerelésről

(Berlin, aug. 28. Az Uj Kelet tudósítójától.)
Herght, a német nacionalisták vezére kijelentette,
hogy a nemzeti párt visszautasítja a londoni
egyezményt. Ennek ellenére általános az a véle-
mény, hogy a Dawes-tervezetet a ma esti szavazás
során sikerül elfogadtatni a Reichstaggal. Strese-
mann külügyminiszter, aki tudvalevőleg egyben a
néppárt elnöke is, azon fáradozik, hogy a naciona-
listákat más belátásra bírja. Ennek ellenében a
külügyminiszter megígérte a kormány nevében,
hogy minden erejükkel oda fognak hatni, hogy a
versaillesi békeszerződésben foglalt határidőre, tehát
már január elsejére kiürítsék a Ruhr-
vidéket.

A kormánypárti lapok szembeállítják Herriot
nagyrányu győzelmét a tulayomó többségben
reakciósuk tartott francia szenátusban a német
nacionalisták veszedelmes magatartásával és feltűn-
nek mondják, hogy a nemzeti sovinizmus szélső-
séges képviselői ugyanarra az állapontba helyez-
kedtek a Dawes-tervvel szemben, mint a szélső-
séges internacionalisták. Szigorú hangon elítélik a
lapok azt a példátlan botrányt, amelyet a naciona-
listák által támogatott kommunista rendeztek a
birodalmi gyűlés tegnapi tárgyalásán. Mielőtt

a Dawes-tervezet második olvasására rátértek

volna, az egyik kommunista képviselő azt indít-
ványozta, hogy vegyék külön napirendre a fogva-
tartott kommunista képviselők szabadonbocsátását,
egyben a Reichstag üléséből kizártakat engedjék
vissza a parlamentbe. Wallraff elnök kijelentette,
hogy ezt csak úgy rendelheti el, ha a birodalmi
gyűlés egyetlen tagjának sincs ellene kifogása.
Brodriff demokrata képviselő erre odakiáltotta az
elnök felé, hogy nem járul hozzá az indítványhoz.
A közbeiktatásra

a kommunista képviselők felugrottak a helyükről és a demokraták felé rohantak,

akik a szocialistákkal együtt Brodriff köré gyű-
lekeztek, hogy megvédjék a bántalmazástól. Erre
általános verekedés fejlődött ki, amely tíz percig
tartott.

Ököllel verték, pofozták egymást a kép-
viselők.

A dulakodás során a közbeszóló Brodriff képviselő
súlyosan megsebesült. Egy kommunista képviselő
is sérüléseket szenvedett, többeknek pedig a ruhá-
jukat szaggatták össze. A birodalmi ülés elnöke,
miután a verekedőket nem sikerült szétválasztania,
ott hagyta az elnöki emelvényt és felfüggesztette
a gyűlést. Szűnet után általános izgatott hangulat
közepette Wallraff elnök a Reichstag nevében
megbotránkozásának adott kifejezést a történetekért.

Páris, aug. 28. A felhivatalos Havas-ügynök-
ség ismerteti a leszerelésről és az államok bizton-
ságáról szóló amerikai paktumjavaslatot, amelyet a
népszövetség tárgyalni fog. A tervezet szerint

a támadó államok ellen a többi orszá- gok gazdasági szankciókat alkalmaz- hatnak,

de a támadással vádolt ország négy napon belül
igazolhatja magát a nemzetközi bíróságnál. Három
évenként leszerelési konferenciát kell tartani. A
biztonsági szerződést a szerződő felek egymáskö-
zötti pótegyezményekkel kiegészíthetik.

Londoni jelentés szerint Macdonald beszédet
mondott a lefegyverzésről, amelyben többek között
a következőket jelentette ki:

— Ha a leszerelést tovább akarjuk vinni, ezt
csak a kölcsönösség alapján tehetjük meg. A magam
részéről mindenesetre folytatni szeretném a londoni
konferencián megindult akciót, hogy végre jobb
irányba térhessünk. Igyekezni fogok, hogy ebben a
tekiütben mindenképpen sikerre vezessenek a tár-
gyalások.

A római lapok szerint Mussolini olasz minisz-
terelnök az utolsó pillanatban elhatározta, hogy
mégis résztvesz a népszövetség ganfi tárgyalásain.

Megindulnak az orosz-francia tárgyalások?

Moszkva, augusztus 28. Az „Izvestija”, a
kormány felhivatalos lapja szerint a szovjet-
kormány legközelebb delegációt küld Párisba
azzal a feladattal, hogy a franciákat rábírja a
megegyezésre. A delegáció tagjai Csicserin,
Krasszin és Rakovszky lennének. A tárgyalások
azonban legjobb esetben is csak a népszövetségi
ülésszak berekesztése után kezdődhetnek meg.
Lehet, hogy Genfben erre vonatkozólag előzetes
megbeszélések lesznek.

augusztus 28
re
nség
b itala
bb óra
g felmondás foly-
andó állásra keres
és jó el-
szerint.
esítési bizonyítvá-
ának megjelölését.
ge megtérítették.
Friedman Mór,
elnök
ény
hitközségben egy
adó.
nyert fel-
esítéssel rendelke-
skal együtt havi
és az itt szo-
apot és az eddigi
elnökhöz bekül-
4. augusztus 20.
Weisz Lajos,
hitk. elnök
AR
okot össze-
és meg-
áron
és és ládagyar
től-nt) 1 sz
rólag
DL
mert ez
s kiadós!
n nagyváradi
zül, szigoruan
szerint.
MOS CIUJ
sek
ényesebbek
10. Sürgőnyimk:
:: Telefon 2-86
vegszövögyár
tr. Surda (Kis-u) 33

A Vöröskereszt megalapítója Palesztináért

Henri Dunant küzdelmei Zsidóorszáért. Az első Pro Palestine emlékirat a nagyhatalmakhoz. Egy nevezetes évforduló

(Cluj-Kolozsvár, aug. 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A zsidó nemzeti mozgalom nem feledkezhet meg azokról, akik a múltban a zsidókérdés megoldását a zsidó nép önkéntesében, faji erőinek kitermelésében látták és ebben az irányban működtek. Múltó helyet biztosít a zsidó történelem a férfiak számára akkor is, ha más nemzet fia. Ilyen volt a többi között a legmúltabbak egyike, Henri Dunant, a Vöröskereszt egyesület megalapítója. Férhadhatatlan volt és energiától duzzadó munkát fejtett ki Zsidóország létrejötté érdekében. Most, augusztusban volt ötvenéves fordulójának, hogy Dunant a brüsszeli nemzetközi konferencia elé terjesztette a Palesztina újjáépítését célzó memorandumát és ez volt az első alkalom, amikor a zsidóügy reális megoldása a nemzetközi politika homlokterébe jutott. Akkor még hiányoztak a szubjektív és tárgyi feltételek ahhoz, hogy a memorandum kívánásai teljesülhessenek. De ezen az alapon érlelődhetett meg valóságos az eszme, amelyet változott formában ugyan, de lényegében változatlanul diadalra vitt az a nemzeti újjászületés, amely Herzi fellépésével indult korszakos útjára.

Henri Dunant 1821-ben született Genfben. Már fiatal korában foglalkozott eszmés szerető intézmények terveiével. Ezeket a terveket és ezt a nemzeti szándékot kimélyítette az a sok szomorú tapasztalat, amelyeket különösen az orosz-osztrák háborúban szerzett. Itt még jobban megerősödött benne a gondolat, hogy az emberiség segíteni kell. Nem is nyugodott addig, amíg a Vöröskeresztet életre nem hellette.

Fenkölt érzelmei figyelmét a zsidókérdés felé terelték és már akkor tisztában volt velük, hogy a zsidó nép boldogulását nem keresheti más népében való felszívódásában, hanem csak abban, ha saját népi és faji különvalóságában éli ki magát. Ennek legtöbb eszközt pedig a palesztinai telepítésben tekintette. Talán az első volt kora keresztényei között, akik ezt a gondolatot cselekvéssé akarták átváltoztatni. Mindenképpen az akkori hatalmak reprezentánsaihoz fordult, elsősorban III. Napoleonhoz, akiről naplójában ezt írja:

„III. Napoleon méltányolta eszméimet, szerencsétlenségemre azonban minden igyekezetem csődöt mondott a császár környezetének rosszindulatán.”

Dunant erre a gazdagabb és befolyásosabb zsidók figyelmét akarta felébredtetni a zsidó nép iránt. Kevés sikerrel.

„Fájdalom, — írja naplójában — a zsidók lelkesedése így pontosan áll, nagyon nehezen lehet őket felmelegíteni az eszme irányában.”

De azért nem vesztette el azt a reményét, hogy mégis csak a zsidókkal lehet a kérdést leggyorsabban megoldani. 1863-ban belépett az Alliance Israelite Universelle tagjai sorába és tudva, hogy a testület élén Adolf Cremieux az 1848-as forradalom minisztere állott, biztosra vette, hogy őt is meg fogja nyerni a Palesztina-eszme számára. Később ebben is csalódott. Angliába utazik, ahol meleg fogadtatásban részesítik, de maguk a zsidók sem támogatják.

Dunant 1866-ban megalapította a „Kelet újjáépítési célú egyesületet.” Fölvívásában kifejti, hogy a Kelet az ő nemzetiségi, vallási, politikai és gazdasági problémáival állandóan veszélyezteti Európát és színter megfogadhatlan bonyodalmak elé állítja a kulturvilágot. Ezért Dunant a Kelet reorganizációját követeli.

„Kelet újjáépítése pedig — így mondja a felhívás — legjobban a zsidók segítségével mozdítható elő, akiknek tulajdonságai és tehetsége csak Palesztina javát szolgálhatná. A társulat székbe-

Mateotti sorsára akarták juttatni Nagyatádit

Friedrich István felelveníti az állítólagos merénylerterveket. Hoyos Miksa lesz az új földmivelésügyi miniszter

(Budapest, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyaránny Eskütt-panama tegnapi tárgyalásán kipattant botrányos részletek egyre erősebben foglalkoztatják úgy a közvéleményt, mint a politikai köröket. Érthető feltűnést keltett a magyar fővárosban nagyatádi Szabó István földmivelésügyi miniszternek az az elhatározása, hogy eskütt Lajos vallomása következtében kilép a kormányból. Nagyatádinak ez az elhatározása nagy meglepetést okozott az egységes pártban, amely a leghatározottabb állásfoglalására készül Nagyatádi mellett. A megvádolt miniszter ma kijelentette az „Uj Nemzedék” munkatársának, hogy

a nemzetgyűlésben, az egész ország színe előtt fog válaszolni a vádakra,

de megmásíthatatlan szándéka, hogy lemond. Márcsak azért is távozik állásából, mert magánemberként sokkal szabadabbnak érzi magát arra, hogy a bíróság előtt megcáfolja Eskütt Lajos vádjait. A lap szerint Nagyatádi utóda Hoyos Miksa gróf egységespárti képviselő lesz.

Nagyatádi Szabó István lemondási szándékaival kapcsolatban Friedrich István nyilatkozott a „Pesti Napló”-nak. Friedrich, aki most

lyát Konstantinápolyba terveték. Jaffában kikötő épült volna, a kikötőt pedig Jeruzsálemmel vonatköti össze. A vonat mentén elterülő földeket az egyesület megveszi és azt zsidó családok számára adja el. Követelte Palesztina teljes semlegesítését a nagyhatalmak garanciája mellett.

Dunant 1874 augusztusában Brüsszelben a nagyhatalmak kongresszusára már be is nyújtotta a szervezethez memorandumát. 1875-ben megalapítja a „Syrian and Palestine Colonisation Society”-t, amelynek élén nemzsidók állnak. Az egyesület célja „Palesztina és a környező országok tisztességes emberé, főleg zsidók által való kolonizációja”. Az egyesület elnöke Gawled angol ezredes, főtitkára Henri Dunant. Az év végén az egyesület egy deputációja megjelenik Musurus pasánál, a török császár londoni követénél és támogatást kérte.

Azonban fájdalmasan kellett ismét konstatálnia, hogy „a zsidóknak megvan a Cion tróni nagy szeretet, de hiányzik belőlük az akarat.”

Fél évszázaddal munkássága megkezdése után mégis megérthette, hogy eszméje testet ölt. Láthatta a baseli cionista kongresszuson, hogy a zsidóknak nemcsak a szeretet, de az akarat is megvan Cionért.

éppoly meglepetészerűen védelmébe veszi a különböző visszaélésekkel vádolt Nagyatádit, mint ahogy Eskütt Lajos váratlanul ellene fordult a kiszegapárti miniszterek, többek között felelevenítette a fehér terror első idejéből azokat a híreszteléseket, melyek szerint a földmivelésügyi minisztert két ízben is meg akarták gyilkolni.

Erre vonatkozólag Friedrich a következő kijelentéseket tette:

— Nagyatádi majdnem Mateotti sorsára jutott. Két ízben is elakarták tenni láb alól. Egyszer, amikor a Dunántuloni igazságszolgáltatásban akarták hozni egy gőzmozdony legmeglehetőbb részével. Később egy közéleti élőköltség nemcsak nekem, hanem gróf Andrási Gyulának, gróf Pallavicini Györgynek a Rakovszky Istvánnak is azt magyaráztatta valakivel hogy Nagyatádit okvetlenül a másvilágra kell vándoroltatni.

— Tudom, hogy ez az állítás nagyon súlyos, de nemcsak megfelel a valóságnak, hanem jogrendi igazság is, mert több előkelő politikussal igazolni tudom. Életem emlékezetemben él még az a gesztus is, amelyet az az előkelőség használt, mintegy jelezve, hogy milyen uton gondolja Nagyatádit a másvilágra küldeni.

Novella

Írta Giszkalay János

(2)

De Smiel Smielovits-hoz azért szívesen eljárt és ennek többféle oka volt. Mindenek előtt Vaszil Vaszilovics nagy vitéz volt, de hihetetlenül rossz kártyás. Annyira rossz kártyás volt, hogy teljesen természetesnek találta, ha minden tíz partiból kilencet ő nyert meg Smiel Smielovits-tól. Minthogy pedig zsidótól nyerni nem diffamáló dolog, még akkor se, ha az ember kénytelen e síból egy asztal mellett ülni vele és minthogy Vaszil Vaszilovics vitéznek ugyan nagy vitéz volt, viszont a kapitányi fizetés fizetésnek fölöttébb kicsiny fizetés, tehát Vaszil Vaszilovics valóban ott volt minden csütörtöki nap délutánján az öreg Smiel Smielovitsnál.

De azért nem kell azt hinni, hogy Vaszil Vaszilovicsot valóban csak a kártyanyereség vonzotta Smiel Smielovits házába. Ez tulajdonképpen közöséges jellemre vallott volna, holott Vaszilovics nem volt közöséges jellem. Valóban nem. Vaszil Vaszilovics talpig ur volt és kozák. A pénzt szerette, de nem önmagáért, hanem azért az uri életért, amelynek egyedüli forrása a pénz. Másszóval, nem is a pénzt, hanem a fényűzést és kényelmet szerette. És ez volt a második ok, amiért szívesen eljárógatott Smiel Smielovits házába.

Mert Smiel Smielovits háza valóban uri kényelemmel, sőt fényűzéssel volt berendezve.

Ez az öreg zsidó nemcsak meglehetősen nagy vagyont örökölt az apjától és az öregapjától, hanem őseinek lelki hajlandóságai is csodálatos méretekben öröklődtek benne. Smiel

Smielovits szépapja még házaló zsidó volt és amint mondani szokás, a hátán hordozta az egész üzletét. Az öregapja szintén ócskaságokkal sejtelt, de üzletkört a kirojtosodott nadrágokról és félretaposott sarku cipőkről már a törött lábú székekre és kopott képrámákra is kiterjesztette. Az apja viszont már gazdag boltossá törzskölt, de azért Smiel Smielovits jó módjában is valóságos vallásos tisztelettel tekintett minden ócskaságra. A természetűdők ezt úgy hívják, hogy a lelki hajlandóságok átöröklődése.

Mert nem a néven, hanem a lényegen mulik minden. Vannak öreg, kopott dolgok, amikre azt mondják: ócskaság és az ember két kopejkát se ad értük. A szemétdombra kerülnek. És vannak öreg, kopott dolgok, amikre azt mondják: régiség és az emberek ezeket tékoznak rájuk. Kijavítatják, kifényesítik és a szalonjukba állítják. Esetleg azon roszdásan vagy töredezetten fölgagatják a legszebb szobájuk falára. A lényeg egy, csak a név más. És bizonyára Smiel Smielovitsban is csak őseinek rongyász hajlama virult tovább, amikor olyan nagy szeretettel és műértéssel vizsgált meg minden régiséget.

Nagy, hat szobás lakása telve volt ilyen régiségekkel. Régi butorok, — igaz hogy szépek és kényelmesek, régi szőnyegek, — igaz hogy csodálatos szinompájuk és selymes fényűek, régi képek, — igaz hogy a legnagyobb mesterektől valók, sőt, az ugynevezett dolgozószobájában a régi föliások és nehéz bőrbő kötött ritka könyvekkel teli polcok mellett mindenféle furcsa alakú régi fegyverek, török és görbe kardok is lógtak a falon.

Ez a sok drága ócskasággal berendezett

nagy lakás a modern élet kellős közepében egészen különös zamatu fényűzés érzésével hatott az idegekre és mondottam már, hogy Vaszil Vaszilovics szerette a fényűzést. Jól érezte magát ebben a drága ócskaságoktól súlyos levegőjű lakásban és ha behunyta a szemét, hogy ne lássa Smiel Smielovits mojesz-szakállát, akár azt is képzelhette, hogy a quinquécinto valamelyik olasz fejedelmének palotájában van. Igaz ugyan, hogy ez sohasem esett meg vele. Nem mintha röstelte volna behunyni a szemét, hanem főleg azért, mert fölötte igen nem tudta, hogy mi az a quinquécinto: angolna hal-e, vagy repülőgép.

Mindazonáltal nagyon jól érezte magát ebben a házban és a legszívesebben a már említett dolgozószobában tartózkodott. Alighanem éppen a régi fegyverek miatt, amik a falon lógtak. Egyszer meg is kérdezte Smiel Smielovitsot:

— Igazán nem értem, hogy mi örömed van ezekben a régi fegyverekben. Nem mondom, ha például magunk fajtájú embernek van ilyen bogara. De ti zsidók, úgy tudom, nem nagyon lelkesedtek az ördöklő szerszámokért, — természetesen a sakterkés kivételével.

Smiel Smielovits köteles mosollyal honorálta a kapitány szellemességét és egy széles kézmozdulattal megintváltta a nehéz kerek asztalhoz, a rendes kártyapartira.

— Csak azért mondom, — folytatta Vaszil Vaszilovics — mert nekem is van egy régi fegyverem. Családi örökség, háromszáz évnél is régiebb. Gyönyörű darab, valódi gyöngyházbetétekkel. És ha már olyan nagyon szereted a régiségeket, szívesen eladom neked. Ugyan nem szép dolog tőlem, egyik ösöm tulajdona volt, de ha már olyan nagyon szereted a batyuska, hát isten neki: eladom neked — em-

A Welt

(Karlsbad

sítójától.) A

bizottsága el

terjesztette b

lemmel hall

jelentéstől a

Négy év

konferencia,

segélyezés z

egy szerény

információs

t-sztrófája, a

krét segély

testvéreink

nunk és test

Az első s

muntra, a

százötvenezer

zsidóság, am

szerecsétlen

Ezt köve

Körülöttünk

százezer r

és 1921 őszé

ség által suj

rö-kereszt

mennyiségü

Ötven szá

ban n

1921 október

hiús konferen

amely novem

rajában a

tusa alatt de

gyermekvéde

zsidó gyerme

segélyakciót,

éhenhalástól

váltak harm

a segélyez

Döbbenetes

a degenerált

paracsofóan

retünk, hogy

A közegé

Gyermek-am

szanatórium

volt az ifju

cokat a szak

lékül. Meg a

Smiel Sm

tudomásul a

ratlan megny

az: egy csal

Azon a

zett Vaszil

annyi partit

— Ma ro

szil Vaszilov

— Akko

lotta Smiel

szor egymás

nyoscsengőt

szerette így.

— Néhán

dag Smiel S

kezdődik tu

Mert Ma

sége olyan

emlyent es

jok tudnak

papok leány

és egyiptomi

ilyen titokza

kezüik. Csú

fekete haja

vérpiros any

óta ösmertet

Vaszil Va

kozák: szer

és egy szép

passzió. Ma

madik ok, a

vesen járt el

Jelentés a keleti zsidóság nyomoráról

A Welthilfs-konferencia végrehajtóbizottságának ülése. Motzkin a segélyakciókról

(Karisbad, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Welthilfs-konferencia végrehajtóbizottsága elé a mai napon Leo Motzkin dr. terjesztette be jelentését, amelyet feszült figyelemmel hallgattak meg a bizottság tagjai. A jelentéstől a következőket közöljük:

Négy év előtt gyűlt össze az első Welthilfs-konferencia, amelyben 60 szervezet tömörült a segélyezés zászlaja alá. A konferencia először egy szerény intézményt hozott létre, amelynek információ-feladatai voltak. A zsidó élet katasztrófája, azonban rászorított bennünket konkrét segélyakciókra. Beszarabiába menekült testvéreink segélykiáltásaira oda kellett rohannunk és testvéri kezet kellett nyújtanunk nekik.

Az első segélyferrás, amely megnyitott számunkra, a párisi Segélybizottság volt, amely százötvenezer frankot adott, majd az argentinai zsidóság, amely szintén ennyivel járult hozzá a szerencsétlenek felségeléséhez.

Ezt követve Oroszországban való munkánk körülöttünk éreztek

száz ezer meggyilkolt zsidó véres árnyékát

és 1921 őszén megkezdődött az ukránjai éhínség által sújtottak segélyezése. A francia Vöröskereszt rendelkezésünkre bocsátott nagymennyiségű élelmiszert és orvosságot, hogy azt

ötven százalékban zsidó, ötven százalékban nemzsidó között osszuk fel.

1921 október 25 én indult el a zsidó Welthilfs-konferencia első gőzöse Dünkirchenből, amely novemberben kötött ki Odesszában. Ukrajnában a Nansen féle szervezet protektorátusa alatt dolgoztunk, majd a Vöröskereszt gyermekvédelmi osztályának égése alatt. A zsidó gyerekekért intenzívebben folytattuk a segélyakciót, mert meg akarjuk őt menteni az éhenhalástól. Gyermekkönyhánk számát felvittük harmincegyre és

a segélyezettek fele árva gyermek volt.

Döbbenetesen láttuk magunk előtt a bűnözők, a degeneráltak és prostituáltak nemzedékét és parancsolóan követelte tőlünk saját lelkismeretünk, hogy az elfajulás elé határt szabjunk.

A közegészségügy is sokat működött. Gyermekambulatóriumokat, segélyállomásokat, szanatóriumokat állítottunk fel. De gondunk volt az ifjú generáció művelésére is és a chalucokat a szakmai kiképzés terén támogattuk.

lékül. Mag aztán egy kis pénzzavarba is vagyok.

Smiel Smielovits illő megharottsággal vette tudomásul a kapitány barátságának ezt a pártatlan megnyilatkozását. Mert nem csekélység az: egy családi örökséget emlékül — eladni.

Azon a délután a kártya sehogyse kedvezett Vaszil Vaszilievitsnek. Pontosan ugyanannyi partit vezetett, mint amennyit nyert.

— Ma rossz napom van, — mondotta Vaszil Vaszilievits és lecsapta a kártyát.

— Akkor talán uzsonázhatunk, — ajánlotta Smiel Smielovits sajnálkozva és háromszor egymásután a tenyerébe csapott. A villanyoszengőt is használhatta volna, de ő jobban szerette így.

— Néhány perc mulott el és Malka, a gazdag Smiel Smielovits leánya belépett. És itt kezdődik tulajdonképpen az én elbeszélésem.

Mert Malka valóban szép leány volt. Szép-sége olyan babonásan lélekre elnehezdedő volt, amelyet csak az ő régi és nagy kulturájú fajok tudnak kiserjesztetni maguktól. Bráhma papok leányai lehetnek ilyen álmódú járásuk és egyiptomi királykisasszonyoknak volt talán ilyen titokzatos, nagy, sötét szemük és átlátszó kezük. Csudálatosan fehér bőre volt, nehéz, fekete haja és a felső ajka fölött egy kicsiny, vörpíros anyajegy. Mondják, hogy nemzedékek óta ősmertető jele a családnak.

Vaszil Vaszilievits Merozenko ur volt és közik: szerette az uri passziókat, a fényűzést és egy szép nő, bizonyára a legdrágább uri passzió. Malka csudálatos szépsége volt a harmadik ok, amiért Vaszil Vaszilievits olyan szívesen járt el a zsidóhoz.

(Folyt. köv.)

Három év óta foglalkozunk az egyesült zsidó népbank

problémájával és reméljük, hogy a konferencia e probléma iránt megérdemelt érdeklődést fog tanusítani. A beszarabiai menekültek ügyében is interveziáltunk. Intervenciókat a népszövetség képviselője és a buharesti nemzetközi Vöröskereszt-egyesület vezetősége támogatta. Ezzel sikerült a menekülteket megmenteni a katasztrófától. A konferencia legutóbb a francia kormánytól is interveziált a Chertourganban egybegyűlt zsidó emigránsok érdekében.

A francia kormány megengedte a zsidók állandó letelepülését.

Ami a jövőt illeti, sem Oroszországban, sem számos más országban nem ért véget a zsidók nyomora. A konferenciának fokozottan kell gondoskodnia a zsidó tömegnyomor enyhítéséről.

A jelentéshez hozzászóltak Rudel (Berlin), aki a munkásság istápolását követelte, Anita Müller szervezeti javaslatokat tett, dr. Schabad (Vilna), az egészségügyi intézkedések kiépítését követelte, Majovitz (Litvánia), a zsidó kereskedők és kisiparosok segélyezését kívánta, Grün-

Az erdélyi zsidó ifjuság és a nagyváradai konferencia

A Barissziák és Avivák munkája. Újabb delegátusválasztások

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség ebben a konferenciális évben különös súlyt helyezett a zsidó ifjuság önévelő munkájára. A Barisszia, mely ez előtt alig három-négy munkacsoportból állott, ma már az erdélyi mozgalom egyik legszebb reményekre jogosító tényezője, viszont testvérszervezete, az Aviva a Palesztina-munkának lelkes és sikerrel működő szerve. Mind a két ifjusági szervezet igen jelentős belső munkát végeztek, héber tanfolyamokat szerveztek, kis könyvtárakat létesítettek s igyekezett minél teljesebb mértékben megismerni a zsidóság történelmét, irodalmát és magát Palesztinát. Ma már harmincnél több Barisszia s mintegy ötvenkilenc Aviva hitehivatásban folyik a zsidó munka. A legszigorúbb kiválogatással mintegy ötszáz barisszianus és nyolcszáz Avivalány alkotja a zsidóság újjáéledésének erdélyi avant gardeját.

A nagyváradai cionista konferencia tárgyszózatának igen érdekes része lesz a szövetség ifjusági tagozatának tanácskozása. A különböző ifjusági szervezetek előbb külön bizottságokban tárgyalnak, hogy aztán egy imponáns plenáris ülésben fogják össze az ifjusági munka elkészítését.

Kedves meglepetése lesz a konferenciának a Barisszia-kommersz, melyet a két Hitehivatás vasárnap este rendez. A kommersz vezetője Ritter Salamon dr., az erdélyi zsidó ifjusági munkának egyik legkiválóbb megindítója lesz, akit a „rex bibendi“ tisztében Nozin Mór mérnök, a Barisszia ros risonja és Giszálai János fogják követni. Az Aviva-leányok viszont gyönyörű héber motívumú kézimunkák kiállításával kedveskednek.

Ujabbán a következő delegátusok megválasztását jelentik:

Sebes és vidéke: Schwartz Emánuel.
Naszód—Entradam: Dr. Stein Izsák, Moskovits Dávid Schön Mihály, delegátusok, Appel Lajos, Siegelstein Adolf, Sauerquell Jakab pótdelégátusok.

Timisiora-Temesvár: Rothbart Jakab, dr. Weil Adolf, dr. Briszker Ezechiél, Sándor Arnold, Vermes Ernő, Márton Zsigmond, dr. Klein Márk, Fischer Béla, Reiter Ernő, Kasztriner Samu, Schwalb Lajos delegátusok, Márton Izidor, Drechsler Gyula, Fuhrmann József, Wehr Armin, Reich Adolf pótdelégátusok.

Lekence: Peszternák Salamon.
Torda: Salamon Béla, Weinberger Jenő delegátusok, Grünwald Miksa pótdelégátus.

Reghesul Sasesc-Szászrégen és vidéke: Fixel Vilmos, dr. Rosenfeld Salamon, Hersdérfer Aron (Radnótfalva), Szabó József, Schwartzberger Dávid delegátusok, Liezauer Mór (Dedrod, Kolos m., posta Szászrégen), Steuer Imre, Kisch Jenő, Agoston Izsó pótdelégátusok.

Margita: Dr. Havas Imre, dr. Fridmann Hermann, Rosenberg Jenő delegátusok, Finkelsztajn Salamon pótdelégátus.

Erzsébetváros: Kuhn József delegátus, Adler Hermann pótdelégátus.

berg (Páris) a zsidó munkanélküliekre tereli a konferencia figyelmét Wiesmayer (Prága) az intellektuelek istápolását,

különösen pedig a diákok nyomorának enyhítését követeli.

Goldenberg (London) elismeréssel adózik a vezetőségnek, amelynek sikerült huszonnégy millió frankot előteremtene különböző jóléti célokra. Alfred Berger (Berlin) Franciaországban és Belgiumban élő zsidó munkanélküliek elhelyezését tartja kívánatosnak. A zsidó munkaügyi hivatal Berlinben több ezer zsidó munkásnak szerzett megélhetést a Ruhr-vidéken. Bogdanovszky (Palesztina) sajnálkozva, hogy a Welthilfs konferencia az utóbbi időben

a chalucokat kevésbé támogatja, mint azelőtt.

Követeli a zsidó ifjuságnak olyanirányú nevelését, mely őket Erec Jisraélben való produktív munkára készíti elő. Dr. Jocheimann ismerteti a Szovjetoroszországban élő zsidók helyzetét, akik képtelenek egymást segíteni, mert osztálytagozódásuk teljesen megszűnt. Az ottani zsidók inkább rászorulnak a támogatásra, mint bármely más ország zsidói. Hasonló értelemben beszélt a kievi dr. Bornstein. Ezek után megalakították a permanens bizottságot.

Lugoj: Dr. Deutch Mór, dr. Kirschner Arnold, Fényes Bernát, Neumann Miksa, dr. Sieger Dávid, Neumann Hugó delegátusok. Özv. Weiszler Lipótné, Kaufman Katica, Deutch István, Singer Jakó, Löwenfeld Dezső pótdelégátusok.

Hida: Kornhauser Ferenc delegátus.

A szövetség főtitkari hivatala újlag közli a delegátusokkal, hogy a küldött „Legitimáció“-kat ne küldjék be, hanem saját maguk töltsék ki. A miniszteri rendelet számát az Uj Kelet közölni fogja.

— Nyilvánosságra hozzák a Prónay-külföldi jegyzőkönyveit. Budapestről jelentik: Nagy port vert föl legutóbb, hogy az országos képviselőség intézkedésére tartóztatott Szombathelyen Deme László százados, mert egyik tudapesti estilapnak levélben följajlott, hogy rendelkezésre bocsátja leközlés céljából az ugynevezett Prónay-aktákat. A százados — akit a „megszüntetett“ levélcenzura hivatal följelentésére tartóztatott le — utóbb bocsánatkérések között szabadlátra helyezték, azonban az aktákat egyszerűen elközlítették tőle. A százados ennek ellenére az „Esti Kurir“ útján megkezdte a másolatok alapján a szenzációs tartalmu Prónay-akták leközlését. Az akták harminckét darab jegyzőkönyvből állnak, amelyeket Plachner János tartalékos fregattadnagy és Legáth Ferenc tartalékos hadnagy — akik a Prónay-külföldi jegyzőkönyvekben szolgáltak — vettek fel a külföldi áldozatainak kihallgatásai alkalmával. A két Prónay-tiszt mecsundorodva a dunántúli gyilkosságoktól, már 1919 augusztusában áthelyeztette magát a szombathelyi Lehar csapatokhoz és a náluk őrizetben levő jegyzőkönyveket ekkor letétbelyezték dr. Potyondy Béla szombathelyi közjegyzőnél, majd átadták azokat Deme századosnak. A leleplezések első sorozata két gyilkosság előzményeiről felvett jegyzőkönyveket közli. Pajtás Antal kalocsei munkást a Prónay-törzsadag negyedik szakaszának tisztjei 1919 augusztus hó 7-én bírói ítélet nélkül felakasztották. A felvett jegyzőkönyvek szerint a legsúlyosabb vád az volt ellene, hogy miután négy és fél évig a fronton harcolt, a kommün alatt két szoba butort lopott a Központi Butorelosztó Hivataltól. Ugyanezen a napon végezték ki Kalocsán a Prónay-tisztek Fleisch Jakab megánzót. Fleisch a kommün alatt Szamuely Tibor rögtönítélő törvényszéke, amely Kalocsán számos embert halálra ítelt, pénzbüntetésre ítélte, mert tagja volt a fehér gárdának, amely megtámadta a vörös csapatokat. A forradalmi törvényszék előtt Fleisch azzal védekezett, hogy csak kényszerből lépett be a fehér gárdába és Szamuely ezért nem ítélte halálra. A Prónay-tisztek nem voltak olyan irgalmasak Fleischhez, mint a vörös elődek. A külföldi jegyzőkönyve így számol be Fleisch Jakab sorsáról: „A nyomozás nem nyervén befejezést, a vádlottat a szakasz eltávolítása alkalmával magával vitte. Vretscher százados kijelentése szerint Fleisch Jakab szokást kíséreit meg, aminek következtében föbelvették.“

Hirek az épülő Erec Jiszraelből

Palesztinai építkezések. A Bnó Brit páholy palesztinai szekciója Jeruzsálem közelében 220 dunam földet vásárolt és rövidesen új kertvárost akar ottan alapítani. Az erre szükséges pénzt a rend amerikai szekciója adja. — A Szolel Bone építő-társaság május elseje óta 37.100 font sterling értékű megbízásokat vett át, amelyek kivételével 1500 munkást alkalmazott. A Jeruzsálem közelében lévő kőbányákban körülbelül kétszáz kőfaragó dolgozik. Egy Haifa közelében fekvő kőbánya megvásárlására most folynak a tárgyalások. Migdali kőbányája érdekében a társaság vasutvonal-t fog arra vezetetteti, amivel az egész környék felvirágzását fogja előidézni.

Gyáripár. Jeruzsálemben két héttel ezelőtt új cigarettagyár alakult, melynél huszonegy zsidó munkás dolgozik. A gyár kizárólag palesztinai dőhányt dolgozik fel. — Tel-Avivban Hermon néven van alakulóban új cigarettagyár, melynek tulajdonosa Halpern Jakab. A szükséges gépek Európából már megérkeztek. — A B. Wetzler és Tarsai osztrák konzerv-művek képviselői nemrég Palesztinában jártak, hogy új konzervgyár létesítésének lehetőségeit tanulmányozzák. Bécsbe visszautazva a gyár képviselői kijelentették, hogy Palesztina zöldségkonzervgyár alakítására föltötte alkalmas és ez kisebb gyümölcskonzervgyár alapítását is magával vonná. A gyár alapításában Rothschild Edmond báró a Picrévén vesz részt.

A Keren Hajjeszód köréből. A Keren H jjeszód a jövő évi Palesztinamunkára 446.400 font sterlinget irányzott elő, mely összeg befektetésre a következő megosztásban kerül. A telepítésre 125.000 font, földmívelési kísérleti állomások 8500, hozzájárulás a Keren Kajemethez a cionista szervezet földvásárlására 5000 munkaalkalmak teremtése 30.000, bevándorlás 29.000, kölcsön a Mizrad Laavodot Ciburitot munkásszövetkezetnek 8000, kölcsönök kiskereskedőknek és kisiparosoknak 9000, munkáskertvárosok előmunkálataira 8000, a General Mortgage Bank of Palestine-nél záloglevelekben 10.000, a Palestine Land Development Company részvényei 5000, a Ruthenberg-művek részvényei 12.000, iskolákra 58.000, a Mizrahi nevelési költségeire 8400, technikumra 3000, a nemzeti könyvtárra 2000, a jeruzsálemi egyetem kémiai laboratóriumára 1000, a Hadassza Apólonó-Egyesületnek 23.000, a munkásbetegséggyógyító pénztárnak 12.000, külső kiadások 9500, palesztinai intézőség 15.000, múlt évi kötelezettségek 60.000, a Restoration Fund adósságának törlesztése 5000, összesen 446.400 font.

Ezzel szemben a Keren Hajjeszód július hónapban szinte 50.000 font bevételt mutathat fel. A rekordszerű bevétel részletezését az alábbiakban hoztuk: 1. Amerika 34.322 font 11 shilling és 10 penny. 2. Délafrika 4089 font. 3. Lengyelország 3521 font 7 sh. 4 p. 4. Litvánia 1352 font. 5. Románia: Regát 600 f. Bukovina 432 f. 13 sh. 1 p. Erdély 162 f. 10 sh. Besarabia 78 f. 16 sh. 3 p. Összesen 1275 f. 19 sh. 4 p. 6. Egyéni hozzájárulások 1104 font 2 sh. 6 p. 7. Lettország 830 font 10 sh. 2 p. 8. Csehszlovákia 544 font 8 sh. 10 p. 9. Keletindia 500 f. 10. Anglia 405 f. 10 sh. 10 p. 11. Olaszország 392 f. 3 sh. 1 p. 12. Ausztria 370 f. 9 sh. 4 p. 13. Jugoszlávia 225 f. 14. Svájc 205 f. 6 sh. 9 p. 15. Hollandia 129 f. 2 sh. 5 p. 16. Orosz menekültek 120 f. 17. Erec Jiszrael 116 f. 16 sh. 6 p. 18. Elzász 115 f. 12 sh. 1 p. 19. Danzig 34 f. 20. Egyéb országok 104 f. 9 sh. 1 p. Összesen 49.758 f. 10 sh. 1 p. Ezzel tehát a Keren Hajjeszód ez évi bevételei szinte 450.000 fontra rugnak.

Kivitel-behozatal Palesztinában. Az utolsó két évben a tojáskereskedelem Palesztinában jelentékenyen fejlődött. Így 1923-24-ben Palesztinába 368.740 tojást vittek be és 120.960 tojást vittek ki. Az előző évihez képest az export 40 százalékkal emelkedett, amit főleg a kolóniákban fellendült szárnyastenyésztésnek lehet köszönni. A kivitel főleg Egyiptom felé gravitál, ahol a tojáskereslet erősen emelkedett. A tejjazdaságban is csökkent a kivitel, míg a bevétel emelkedett. Nagy javulás mutatkozott utóbbi időben a palesztinai borkivitel kilátásaiban. Csehszlovákiából, Lengyelországból, Németországból és Angliából állandóan érkeznek a rendelések. — A görögdiunye exportja jóllehet eddig a palesztinai export jelentékeny tényezője volt, erősen alábbhagyott. Ezzel szemben úgy a zsidó, mint az arab telepesek teljes erejüket a dohánytermelésre fordítják.

Földmívelés Erec Jiszraelben. Az ezidei téli aratás előreláthatólag gyengébb lesz a tavalyinál. A nyári vetésből a durra és szezán áll a leg-

szabban, azonkívül szép a dohánytermés. Palesztina északi részében másfélmillió új dohánydugványt ültettek el. A narancstermés is mindentűt gazdagnak ígérkezik, csak Tel-Aviv környékén szenvedt el a legutolsó hűhullám hatására a termés 10-15 százaléka. A mandulaszüret az átlagos termésnél 30-40 százalékkal hoz gyengébb termést. A szőlőtermés szintén valamivel gyengébb a szokott-nál. Sokkal jobb a banán és az olajtermés, elsősorban Jerichó környékén. A kormány most jegyezte be a dr. Soskintól alapított szövetkezetet, amelynek célja az intenzív földmívelést új módszerek segítségével bevezetni.

A haifai technikum megnyitása. A haifai technikum ünnepélyes megnyitása október végén lesz. A kuratórium, amelynek elnöke Sir Alfréd Mond, az ezévi vezetésre Blok Arthurra küldte ki. Blok Arthur az angol szabadalmi hivatal főtisztviselője és egyenesen erre a haifai misszióra kapott szabadságot feleltetésül. A technikai tanítás terén nála gazdagabb tapasztalatokkal kevesen rendelkeznek, mert évek óta vezeti a croydoni politechnikum elektrotechnikai szakosztályát. Az idén volt annak tizenkét éve, hogy először érettségiztek a tel-avivi gimnáziumban. Az évtorduló emlékére az idei érettségi vizsgálatok nagy ünnepséggel voltak kapcsolatosak, amelyeken dr. Mosinson és Kisch ezredes beszédén kívül nagy fel-tűnést keltett Campbell angol őrnagy Jeruzsálem helyettes kormányzójának hébernyelvű beszéde.

Vegyes hírek. A Doar Hajjom jelentése szerint a yorki herceg felesége kíséretében rövidesen Keletafrikába utazik és ez alkalommal Egyiptomot és Palesztinát is meglátogatja. — A Pro Jeruzsálem társaság, melynek célja Jeruzsálemben és környékén parkokat, kerteket, játszótérket, muzeumokat, könyvtárakat, koncertházakat, színházakat és egyéb intézményeket alapítani, valamint a várost a maga egészében megszépíteni, új értékes tagot nyert Thomas angol gyarmatiügyi miniszter személyében. — A világsajtóban tendenciózus hírek jelentek meg, mely-szerint a zsidók a jeruzsálemi Omár mecsetre aspirálnak. Ezzel kapcsolatban közöljük, hogy a mohamedánok egy delegációja a palesztinai főrabbiná-tuson azt a biztosítást kapta, hogy ez a hír teljesen alaptalan és össze nem egyeztethető a palesztinai zsidóság érzelmeivel, amely az arabokkal a legteljesebb testvériségben akar élni. A delegáció a magyarázatot megaláztatással vette tudomásul.

Párisi ujdonságok!

Ne vásároljon,
mielőtt

SIR ÁRUKÁZ

Au Printemps

A VOLT MÍK

Cluj, v. Unió-
utca II. szám alatti

dusraktárát meg nem látogatja, mert ott majdnem

gyári áron

kifünő minőségű árut vásárol!

Párisi
izlés!

Lloyd 2836 I

Lakodalom

Toldott földött rahában, küzködéstől kicserzett arccal, meggörnyedten, mint akit gondokon felül nagy felelősség is nyom, megjelenik egy öszvéres zsidó a jogvédő irodában.

— Doktor ur drága, — mondja esengően — az isten is megáldja, nézze, milyen bajban vagyok.

És átnyújt egy irást.

Az irás arról szól, hogy neki el kell hagynia a lakását, mert a mérnöki hivatal megállapítása szerint a ház minden percben összedőlhet.

— Ez baj, — mondja elgondolkodva az ügyvéd, aki egyébként nagy optimista és mindent a vidámabb oldaláról szokott megítélni. Nagy baj, mert mit fog maga csinálni lakás nélkül. Csak-ládja van-e?

— Három gyermekem van, egy öszvérem és egy kétkerekű talyigám. A feleségem, isten nyugosztalja, pár hónap előtt halt meg.

— Mit fog maga lakás nélkül csinálni? — aggodalmaskodik az ügyvéd.

— Hát hiszen lakás az akadna valahogy, de kétezer lejt kellene fizetni érte és csak ezer-hatszáz van együtt.

Az ügyvéd arca földerül.

— No, no, majd csak előkerül az a négy-száz lejt.

— Éppen azt akarom, drága doktor ur. Csak-nálja meg azt nekem, hogy elhuzzuk a dolgot, amíg összespórolom a hiányzó négyszáz lejt.

— De közben magukra dülhet a vityilló!

— Ne tessék félni attól. Harom éve kellene kimennem ebből a lakásból, de mindig megtámasztottam gerendákkal a házat. Pár hónapig még folytatom a támasztást, aztán együtt lesz a pénz és viszem az új asszonyt az új lakásba. Mert asszonyt ebbe a lakásba nem kapok, kérem. Az asszonyok félősek.

— Talán oldaná meg a dolgot úgy, hogy az asszony a hozományából előlegezné a négy-százat?

Méltatlankodón fejel az öszvéres zsidó.

— Már csak nem tetszik hinni, hogy én erre kapható vagyok. Azonfelül nem is valószínű, hogy aki három apró gyerek mellé szánja el magát, hogy az még hozományt is hoz a házhoz.

Az irodában a felek egymásra néztek és megértették egymást. Benyultak felső zsebeikbe és összeadták a négyszáz lejteket.

— Itt van öregem. De miből fog lakodalmat csinálni? — kérdezte az egyik adakozó.

Fanyar mosollyal felelt a zsidó.

— Uram a lakodalom az lesz, hogy kimegyek abból a förtelmes lakásból.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

S. Ferdinand, Orástit. Amerikai állampolgár idevaló feleségét soron kívül kiviheti, ha utlevelét megfelelően kiegészíteti a bukaresti konzulátusnál, amelytől kérjenek részletes információt.

F. Gy. Careimari. Az olasz egyetemi viszonyokról két cikkben is tájékoztatta olvasóit augusztus 9-én és 11-én az Új Kelet. Azokban a cikkeken megírtuk, hogy az érettségi bizonyítványokat le kell fordíttatni olasz nyelvre és a bukaresti olasz konzullal hitelesíttetni. Vizumot ingyen kap, tandíjat nem kell fizetnie, menza van. Az ott tanuló külföldi zsidó diákok egyesületének címe: Federazione Economica degli Studenti Stranieri Ebrei a Padova, Italia, melytől bármilyen felvilágosítást kap, ha magyarnyelvű leveléhez a válaszbélyegre szükséges portóköltséget készpénzben mellékel. Katonai felmentést okvetlenül kap, ha október elsejéig benyújtandó kérvényéhez mellékelni tudja valamelyik külföldi egyetem felvételi jegyét, vagy beiratkozik a kolozvári egyetemre, azonnal kiváltja a látogatási bizonyítványt és azt osztolja a felmentési kérvényhez. A kérvény benyújtásáról az illetékes hadkiegészítő-parancsnokságtól bizonylatot kap, amelyet utlevélkérvényezésénél elfogadnak katonai igazolványul.

S. Herman, Zaul de Câmpie. Valamennyi kérdésre csak Mexikó bukaresti konzulja tud pontos felvilágosítást adni. Forduljon hozzá, ha lehet, személyesen, vagy pedig németnyelvű válaszbélyeges levélben. Annyit mi is közölhetünk, hogy Mexikó éghajlatát európai ember nehezen tudja elviselni.

Az Új Kelet
Szerkesztői
Felelős sz.
Az Új Kelet
jeld

5684

Szidra

mezeti M
van letév
boldog és
nek a sa
idegen er
rájuk, a
meztetést
ország elf
től északr
a várostól
a völgybe
fordulva e
Háftá
a Sábáth
ségban so
szokásait.
nak veszn
népbáliek
örök életé
minden sz
Vasár

— Ös

kamarai
és kereske
beszélések
kereskedel
ügyi állam
szoros ösz
új törvény
folyamán

— He

bankjegy
ronastabiliz
meghatszori
hat hónap
kivüliek hu
szágra hata
pérez, amely
Az aranyex
heti kimuta
milliárdal

— Csi

Berlinből
ügyi népb
Moszkva
tartással
kisebb le
kedési ,ese

— Max

démianak.
szetek kü
Lieberman
festőt tag
legelőkelő
közé sorolt
mal érdeke
berlini m
ismét Max
nőkéül.

— Zlat

lovagja. P
a cionista
szód direkt
előterjesztés
jává. A kir
poliszknak
nemzeti ére

— Kéts

gresszuson.
zajlott le
amelyre a
maggi Fere
likus lakos
egyházi mel
udvaron az
üdvözlőbesz
ciushoz, aki
nyitotta meg
misét tartot
tömeg zárán
szlovák falva
kétszázhatva
kimerültség,

HIREK

— Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Heti naptár

5684. Ab 30. R's chodes Elul első napja.
 Szidra: Rőé. Az Igeret Földje küszöbén figyelmezteti Mózes a népet, hogy sorsa saját kezébe van letéve. Ha a törvény szerint fog élni, akkor boldog és nyugodt élet vár rá; ha azonban eltérnek a saját törvényeiktől és idegen törvényeket, idegen erkölcsöket fognak követni, — az átkot hozzák rájuk, a leigázottság és száműzés átkát. E figyelmeztetést formálisan is meg kellett ismételné az ország elfoglalása után. Hat törzs felállt a Söchem-től északra emelkedő Ebal hegyre, hat törzs pedig a várostól délre emelkedő Górizim hegyére; lent a völgyben pedig állottak a lévíták és észak felé fordulva elmondták az átkot, délfelől pedig az áldást.

Háftára: Hássámjim kiszí. (Jesájá 66) Ez a Sábóth R's-chodesi háftára. — A babilónai fogsgásban sokan elsajátították a gazdanép pogány szokásait. Mindezek, ha meg nem térnek, el fognak veszni a zsidóság életéből. A megtért idegen népbeliak pedig bele fognak kapcsolódni a zsidóság örök életébe és vele együtt fognak majd ünnepelni minden szombatban és újhód-napján.

Vasárnap: R's chodes Elul második napja.

— Ősszel a parlament elé kerül az új kamarai törvény. Bukarestből jelentik: Az ipari és kereskedelemügyi minisztériumban hosszú megbeszélések folytak Dr. St. Cerkez, a bukaresti kereskedelmi kamara elnöke és a kereskedelemügyi államtitkár között. A megbeszélések tárgya szoros összefüggésben van a kereskedelmi kamarák új törvényével, mely az ősi parlamenti szeszion folyamán kerül leterjesztésre.

— Hetven milliórdal csökkent a magyar bankjegyforgalom. Budapestről jelentik: A koronastabilizálás óta a bankok betétállománya meghatszorozódott. A bankkattalhoz tartozó bankok hat hónapra lekötött tőkéknek évi tizenöt, a kartellen kívülük husz százalékos kamatot adnak. Az országba hatalmas tételekben ömlik be az aranypenz, amelyből a kínálat felülmúlja a keresletet. Az aranyexport teljesen megszűnt. A Nemzeti Bank hat kiutatása szerint a bankjegyforgalom hetven milliórdal csökkent.

— Csicserin népbiztos fia — szerzetes? Berlinből jelentik, hogy Csicserin orosz külügyi népbiztos fia szerzetes lett és belépett egy Moszkva melletti kolostorba. E hír, bár fenntartással közöljük, mindenesetre nem sokkal kisebb szenzáció, mint Hans Herzl kikeresztelkedési „esete”.

— Max Liebermann tagja a madridi akadémiának. Madridból jelentik: A szabadművészetek királyi akadémiaja kinevezte Max Liebermann tanárt, a hírneves berlini zsidó festőt tagjává. Az akadémia egyike a világ legelőkelőbb testületeinek, amely egykor tagjai közé sorolta Velasquez és Goyat. Ez alkalommal érdekes megemlékezni arról is, hogy a berlini művészeti akadémia ebben az évben ismét Max Liebermann tanárt választotta elnökül.

— Zlatopolszky, a francia becsületrend lovagja. Párisból jelentik: Hillel Zlatopolszky, a cionista Actions Comité és a Keren Hájjeszód direktóriumának tagját a francia kormány előterjesztésére kinevezték a becsületrend lovagjává. A kinevezési okmány megemlíti Zlatopolszkyt a francia cukoripar körül teljesített nemzeti érdemeit.

— Kétszázhatvanan álltak el egy kongresszuson. Pozsonyból jelentik: Mostanában zajlott le itt a eucharisztikus kongresszus, amelyre a Vatikán is elküldte követét, Marmaggi Ferenc bíboros nunciust. A város katolikus lakossága fejedelmi pompával fogadta az egyházi méltóságot, akinek fogadására a pályaudvaron az egész püspöki kar megjelent. Az üdvözlőbeszédet Kállay miniszter intézte a nunciushoz, aki a primási palota tükörtermében nyitotta meg a kongresszust. Később tábori misét tartottak a Szabadság-terén, ahová óriási tömeg zarándokolt a pozsonyvidéki magyar és szlovák falvakból. A tábori mise alkalmával kétszázhatvan ájulai eset volt, ezeknek részint kimerültség, részint napsütés okozta.

— Nem jó a „Jó komá”-val — komázni. Reggel hat óra. Az utcai élet teljesen kihalt. A vasút felől két fiatalember kanyarodik be a Ferenc József-utra. Már messziről maglátszik rajtuk, hogy az éjszakát ébren töltötték. Ugyanekkor a 135. szám alatti udvarról egy csinos fiatal asszonyka lép ki. A kezében kulcsosmot tartva, a „Jó komá”-hoz címzett kocsma vasredőnyeit akarja kinyitni. A fiatal emberek észre veszik a csinos asszonykát és a sarkon megállva halkán tanácskozni kezdtek, majd átmentek a „Jó komá”-hoz. Az üzlet tulajdonosnője éppen ebben a pillanatban tört el a kapuban, hogy visszatérjen lakására. A két fiatalember, némi habozás után, bement az udvarra és amikor látták, hogy a hölgy az egyik ajtó mögött eltűnt, elszant leptekekkel követték a lakásba is. A lakásba érve, a két fiatalember hangos zsidózsába tört ki és miutna odaszaga voltának, egyikük a kereveten azonnal végignyújtzkodott, a másik pedig elfojtott ájtások közepete folytatta a már megkezdett zsidó szidalmakat. Az asszonyka — ki különben román — nem tudta mire vélni hivatlan vendégeinek korai látogatását s azonnal segítség után nézett. A bátyja az udvar hátulján foglalatoskodott és öt birta segítségül. Közben a két fiatalember is ráeszmélt arra, hogy a kaland nem úgy ütött ki, ahogyan számították és a nyitott ajton menekülni próbáltak. A fiatal asszonyka azonban elálta a kijáratot és amíg a segítség megérkezett, a kezében levő kulcsosmóval, amelyet feltűnő gyorsasággal és ügyességgel használt az ismeretlenekkel szemben, a további maradásra ken szeritette. Pillanatok alatt megérkezett a segítség is és közös erővel a betolakodott vendégeket alaposan elpáholták és menekülésre kényszerítették. Közben felébredt az asszonyka ferje, Gáspár István is, aki meghallva az udvarról behalatszó szokatlan zajt, úgy ahogy volt, hátkruhában kirohant, de már nem segíthetett a feleségre, mert a bátor asszony diadalmasan leugrta a kezében a kulcsosmot és jelentette, hogy a hivatlan vendégek megunták a szállást, megtépázva tovább álltak. A két fiatalember pedig azóta biztosan azon elmélkedik, hogy a „Jó komával” nem jó komázni.

— Kirabolták a kolozsvári rendőrségi tisztiorvos lakását. Tegnap este nyolc és kilenc óra között ismeretlen betörők kirabolták dr. Ostatea Valér kolozsvári III. kerületi tisztiorvos Dalmaz-utca 22. szám alatti lakását. Ostatea dr. és családja a külső szobában vacsoráztak és ezalatt az idő alatt az utcára nyíló szobájuknak ablaka nyitva volt. A szobát egy ajtó választotta el az ebédlőtől. Ugylátszik, hogy gyakorlati és mindenre elszánt betörők hatolhattak be az orvos lakásába, akik zaj nélkül rövid felőra letörése alatt teljesen kifosztották a szobát. A betörők kinyitották a szekrényeket és a bennük lévő összes arany és ezüst ékszereket, pénzt, selyemruhákat, két női télikabátot, számos fehérneműt loptak el körülbelül száz-ezer lej értékben. Ostatea dr. és családja semmit sem hallott a betörők munkájából. Mikor a vacsorát befejezték, bementek az utcai szobába és megdöbbenve látták a betörők munkájának nyomait. A rendőrorvos azonnal megtette a feljelentést a rendőrségen, ahol érélyes nyomonzást vezettek be. * Az Erzsébet-fürdő gőzszálya újra megnyitott és a közönség rendelkezésére áll.

— Megkezdődött a tanítók országos kongresszusa Nagyváradon. Nagyvárad tudósítónk jelenti: Körülbelül hétszáz résztvevő jelenlétében ma reggel kilenc órakor nyit meg a nagyvárad Katolikus Kör nagytermében a néptanítók országos kongresszusa. Suten Traján kolozsmegyei tanító, az egyesület elnöke vázolta a tanítók nehéz helyzetét, majd dr. Popovicu Miklós biharmegyei prefektus üdvözölte a kongresszust. Biztosította a tanítói kart, hogy a kormány szíven viseli ügyüket és minden áldozatra kész, hogy gazdasági helyzetüket megjavítsa. Katona Mihály nagyvárad iskolaigazgató ismertette ezután az új nyugdíjtörvény tervezetét, amely ősszel kerül a parlament elé. A tervezet szerint harmincöt évi működés után a teljes fizetés, tíz évi szolgálat után annak negyven százaléka jár nyugdíjképen. Minden évvel, amelyet a tanító tovább eltölt állásában, a fizetés három százalékkal emelkedik a nyugdíj. Heves vita keletkezett a törvénytervezet ama pontja körül, amely kimondja, hogy hatvanöt éves korában minden tanítót nyugdíjazni kell. Az aggodalmaskodókat Pora János kolozsmegyei tanító nyugtatta meg, aki mint országgyűlési képviselő személyesen vett részt a törvénytervezet megszövegezésében. Dálben a delegátusok tiszteltetésére bankett volt. A tanácskozásokat pénteken reggel folytatják.

— Házasság. Ábrahám Jolán és Kieselstein Kálmán folyó hó 31-én délután 2 órakor tartják esküvőjüket az ort. templom udvarán, melyre rokonságukat és ismerőseiket szivesen látják. Kohn Ede Csucsáról eljegyezte Goldberger Sári-kát Clujról. (Minden külön értesítés helyett.)

— Még nem döntött a magyar kormány Förster kiadatásáról. Budapestről jelentik: A kormány közölte a német követséggel, hogy Förster kiadatásáról a magyar törvények szellemében csak későbbben hoznak döntést. A kormány határozata után a német detektívek visszautaztak Berlinbe.

— Peterbach cseh tanár Jeruzsálemben. Peterbach tanár, a kiváló cseh geológus Jeruzsálemben érkezett. Utazásának célja: a zsidó nemzeti könyvtár áttanulmányozása és a Holt-tenger környékén geológiai kutatások végzése.

— Közvetlen összeköttetés Románia és Ausztria között. Bukarestből jelentik: Szeptember elsejétől kezdődőleg érvénybelép a román-osztrák személy- és podgyásztarifa, mely az osztrák vasutakon már augusztus elseje óta van érvényben. Ennek következtében a következő állomásokról lehet direkt személy- és podgyászjegyet váltani: Arad, Braila, Brassó, Bukarest, Cernovitz, Kisevev, Konstanca, Craiova, Kurtics, Galac, Jasi, Ploesti, Nagyszeben, Segesvár, Sinaia, Tóvis, Temesvár, Turnu Severin, Beszterce, Kolozsvár, Bihar-püspöki és Nagyvárad. De a közvetlen jegyek csak a következő osztrák állomásokra szólnak: Amstetten, Atevann, Puchheim, Bad am See, Bad Gastein, Bad Hall, Bad Ischl, Bischofshafen, Badnandov, St. Gallen, Feldkirch, Gmunden, Hof Gastein, Susbnik Hauptbahnhof, Kitzbühel, Linz, Passau, Salzburg, St. Anton am Avibers, Xeis, Bécs keleti pályaudvar, Bécs nyugati pályaudvar és Zelt am See. A menetdíjakat a CFR. vonalakon lejben, a magyar vonalakon magyar koronában, az osztrák vasutak részére pedig osztrák koronában kell fizetni. Átszámításnál egy magyar aranykorona értéke ötvenöt lej, papirkoronára átszámítva pedig 17000 korona. Az osztrák korona 35 banis árfolyamon lesz átszámítva.

— Eljegyzés. Berger Márton, a ruszinszkói héber iskolaegyesület titkára eljegyezte Grünblatt Magdát, a munkácsi héber óvoda vezetőnőjét. Grünblatt Magda egyike volt azoknak, akik Kolozsváron is nagy tevékenységet fejtettek ki a héber kultúra terjesztése érdekében és akinek maradandó érdemei vannak a hébrai zálás terén mostani állomáshelyén is.

* Temesvári előfizetőink és hirdetőink tudomására adjuk, hogy Grósz Henrik ur, az Uj Kelet megbízottja előfizetések és hirdetések gyűjtésére, valamint pénzek felvételére jogosult, kinek — fényképpel ellátott vasúti szabadjegye felmutatása ellenében — részünkre pénzüsszegek kifizethetők. Uj Kelet kiadóhivatala.

* A mankótörő, Pöstyén védjegye, hiven ábrázolja az ottani iszapfürdők gyógyhatását. Most is a világ minden tájáról sereglenek oda betegek. Az árak igen jutányosak (teljes penzö napi 40 Ke-től). Felvilágosítások telefonon is: Rózsadrogéria Cluj, Str. Londrei 21., ahol eredeti pöstyéni iszapköcska is kapható házikurára.

Nagy

harisnyavásár

mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya minden színben	lei 25
Flohr-harisnya minden színben	lei 53
Muszlin harisnya divat színben	lei 69
Cérna-muszlin minden színben	lei 98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	lei 125

BLATT

FÖTÉR 13

Dívatkeztükben és költőitárunkban óriási választék!
 A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

alom
 a, küzködéstől kicserzett
 nt akit gondokon felül
 meg elenik egy öszvéres
 — mondja esengőn —
 nézze, milyen bajban
 gy neki el kell hagynia
 hivatal megállapítása
 ben összedőlhet.
 elgondolkozva az ügy-
 ptimista és mindent a
 megítélni. Nagy baj,
 ni lakás nélkül. Csa-
 van, egy öszvérem és
 feleségem, isten nyu-
 halt meg.
 s nélkül csinálni? —
 d.
 az akadna valahogy,
 ni érte és csak ezer-
 l.
 előkerül az a négy-
 drága doktor ur. Csi-
 gy elhuzzuk a dolgot,
 yző négyszáz lejt.
 dülhet a vityilló!
 Húrom éve kellene
 l, de mindig megtá-
 házat. Pár hónapig
 t, aztán együtt lesz
 zonyt az új lakásba.
 ba nem kapok, kérem.
 a dolgot úgy, hogy
 l előlegezné a négy-
 öszvéres zsidó.
 k hinni, hogy én erre
 nem is valószínű,
 erek mellé szánja el
 özományt is hoz a
 másra néztek és meg-
 első zsebeikbe és
 et.
 iből fog lakodalmat
 ik adakozó.
 zsidó.
 az lesz, hogy kime-
 sből.
 *****
 ÜZENETEK
 merikai állampolgár
 l kiviheti, ha ut-
 zítetteti a bukaresti
 rjének részletes in-
 asz egyetemi viszo-
 ájékoztatta olvasóit
 Uj Kelet. Azokban
 y az érettségi bizo-
 tatni olasz nyelvre
 l hitelesítettai. Vi-
 nem kell fizetni,
 iföldi zsidó diákok
 razione Economica
 i a Padova, Italia,
 sítást kap, ha ma-
 zbályegre szükséges
 mellékel. Katonai
 a október elsejéig
 llékelni tudja vala-
 vételi jegyét, vagy
 egyetemre, azonnal
 tványt és azt osa-
 z. A kérvény be-
 kiegészítő-parancs-
 melyet utlevélkér-
 onai igazolványul-
 nptie. Valamennyi
 esti konzulja tud
 orduljon hozzá, ha
 dig németnyelvű
 yt mi is közölhe-
 át európai ember

KÖZGAZDASÁG

Elmarad a nagyiparosok szeptemberre tervezett szakmai értekezlete

A kolozsvári Nagyiparosok és Munkaadók Szövetségének őszi munkaprogramja. Szeptember másodikán lesz az összválasztmányi ülés

(Cluj-kolozsvár, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta az Uj Kelet, hogy a Nagyiparosok Szövetsége a mintavásár ideje alatt a nagyipar körébe tartozó szakmák számára értekezletet hívott egybe, melyen a nagyipar legfőbb és legaktuálisabb érdekeit akarták letárgyalni. Tekintettel azonban arra, hogy a szakmák körétől nem nyilvánult meg kellő érdeklődés az értekezlet iránt, a Nagyiparosok Szövetsége az értekezlet elhalasztását határozta el és csupán szakelőadások keretében fogja letárgyalni a nagyipar legaktuálisabb kérdéseit.

A Nagyiparosok Szövetsége szeptember másodikán fogja megtartani összválasztmányi ülését, melyen a legfontosabb szervezeti, termelési és adminisztrációs kérdésekről fog tárgyalni. Ugyanakkor fogja lefektetni a szövetség nagyarányú őszi munkaprogramját is. A választmányi ülés programján a következő programpon-
tok fognak szerepelni:

1. Szervezeti kérdések. A nagyváradai vezetőségi tagok behívása. A Kézánegyesület és a Hitelezők Védegyületének beolvastása a Nagyiparosok Szövetségébe.

2. Döntés az új tagok felvételét illetően, lemondások elfogadása, tagdíjak megállapítása.

3. Az UGIR Bukarestben megtartandó szeptemberi választmányi ülésének előkészítése, a nagyváradai delegátusok beküldése az UGIR választmányába, az UGIR elnökségi tagjai jelölési listájának elkészítése.

4. Vánkérdések. Az új behozatali tarifa revíziójára, a készáru kivitelű rezsimsjére vonatkozó javaslatok alapelveinek leszögezése.

5. Adó és munkabiztosítási kérdések.

6. Munkabérkérdések.

Végül a választmány teljes egészében letárgyalja és megvitatja a szövetség őszi munkaprogramját és végrehajtási módjait.

A vármegyei prefektúra rendelte el a kolozsvári üzletek mai bezárását. Tudvalevő, hogy miniszteri rendelet értelmében a helybeli hatóságoknak nem áll jogában román egyházi ünnepek alkalmával az üzletek bezárását elrendelni. Ennek ellenére a kolozsvári kereskedők ma abban a meglepetésben részesültek, hogy dércára az egyházi jellegű román ünnepek, a délelőtt folyamán a rendőrség sorra bezáratta az üzleteket. A kereskedők küldöttéleg jelentek meg a kamara elnökségénél, arra kérve a kamarát, intervenciót a rendőrségnél az intézkedés visszavonására. A kamara elnöksége kijelentette, hogy az üzletek bezárása teljesen törvénytelen és jogtalan. A kamara intervenciójára a rendőrség az az kijelentést tették, hogy az üzletek bezárását a vármegyei prefektúra rendelte el, arra való hivatkozással, hogy nemcsak egyházi ünnep, hanem nemzeti ünnep is van: a királyné születésnapja és a háborubalépés napjának nyolcadik évfordulója.

A kormány újra elhatározta magát a belföldi adósságok fizetésére. Bukarestből jelentik: Az „Adevărul” úgy értesül, hogy a kormány komoly lépéseket szándékozik tenni a pénzügyi megszüntetésére. Egyelőre az a terve, hogy a belföldi szállításokért járó egymilliárd-kétszázmillió lejt kifizeti, melyre a petróleumbevételek szolgálnának fedezetül. Ennek az összegnek felét októberben, másik felét pedig márciusban egyenlítenék ki.

Rendezik az Ausztria és Románia között fennálló tartozások ügyét. Bukarestből jelentik: Szeptemberben egy bizottság utazik Bécsbe, hogy a két ország között fennálló háborúelötti tartozások kérdését véglegesen rendezzék. Egyidejűleg a magánosok követelése is megoldást nyer.

A mai valutapiac

A román ünnep miatt a kolozsvári piacon minden forgalom szünetelt.

Valutapiac augusztus 28-án:

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 127.25—127.50, Amsterdam 206.80—206.70, Newyork 533.00—532.75, London 2392.50—2390, Páris 2880.00—2872, Miláno 2361.00—2355, Prága 1600.00—1600.00, Budapest 69.50—69.50, Belgrád 670.00—670.00, Bukarest 255.00—255.00, Varsó 102.50—102.50, Bécs 75.25—75.25.

A kommercializálási tanács első ülése. Bukarestből jelentik: Tegnap Tancred Constantinescu miniszter elnöklétével a kommercializálás végrehajtását és ellenőrzését irányító legfelsőbb tanács megtartotta első ülését, melyen a tanács működésének és a munkálatok megkezdésének irányelveit fektették le.

Kedvezően áll az olaszországi kincstári bonok ügye. Milánóból jelentik: A milánói olasz-román kereskedelmi kamara diszgyűlést tartott a Lahovary elnöklétével megjelenő román bizottság tiszteletére. Az Olaszországban levő román kincstári bonok ügye kedvezőnek mondható és a román bizottság munkálatai rohamosan haladnak előre. Az olasz-román kamara elnöke üdvözlő beszédében méltatta a két ország közötti kereskedelmi kapcsolat rendkívüli fontosságát. A beszédre Lahovary miniszter válaszolt és kijelentette, hogy a tárgyalások mielőbbi sikeres befejezését a kamara elnököknek köszönhetik majd, aki a tárgyalások folyamán a legteljesebb előzékenységet és megértést tanúsította Románia érdekeivel szemben.

Nagy kivétel lesz az idén Jugoszláviából dohányban és cukorrépában. Ujvidékről jelentik: Az idén igen bő és jóminőségű termés mutatkozik a Bácskában és Vajdaságban cukorrépában és dohányban. E cikkekből nagy kivételre számíthatnak, ami a dinár értékére nagy megszállardító hatással lesz.

Verzió a szövetséges kisállamok háborus adósságainak elengedéséről. Londonból jelentik: Hivatalos angol körökben egyre jobban érvényesül az az áramlat, mely el akarja engedni a szövetséges kisállamok háborus adósságait, amivel azt akarja elérni, hogy az illető államok részéről minél több engedményt kényszerítsen ki Németország számára.

A nagykarolyi birtokossági malom új igazgatósága. Nagykarolyból jelentik: Megírta az Uj Kelet, hogy a semmitőszék a nagykarolyi birtokossági malom régi igazgatóságának elmozdítását megsemmisítette. A semmitőszék döntése folytán augusztus huszonegyedikére új közgyűlést hívtak egybe. A közgyűlésen a régi és az új igazgatóság megjelent egyes képviselői hoztak határozatokat, melynek értelmében a régi tizenkét tagból álló igazgatóságot nyolcra redukálták. Az új igazgatóságba a régi igazgatóságból három tagot választottak meg, míg öt tagság az új igazgatóságnak jutott.

Megkezdte működését a csehszlovák-magyar kamara. Prágától jelentik: A nemrég felállított cseh-magyar kamara előkészítő bizottsága megkezdte működését. Ezzel egyidejűleg Prágában is megalakították a cseh-magyar kamara ottani fiókját, mely a hónap folyamán megkezdte működését.

Jugoszlávia és Magyarország között megindul a telefonforgalom. Belgrádból jelentik: A postaügyi miniszter kijelentette, hogy pár napon belül megnyitják a Jugoszlávia-Magyarország közötti telefonforgalmat. Az elkészült tervezet szerint Szabadka és Budapest között közvetlen telefonösszeköttetés létesül.

A jugoszláv kereskedők nem kapnak adóhaladékot. Megírta az Uj Kelet, hogy a szabadkai kereskedők egyesülete azzal a kérelemmel járult a pénzügyminiszterhez, hogy a régi vagyon- és hadinyereségadókat fizetésére adjon haladékot, mert ezeknek az adóknak egy összegben való behajtása súlyos helyzetbe hozza a vajdasági kereskedőket. A pénzügyminiszter válaszában elutasította a kereskedők kérését azzal az indoklással, hogy az állam pénzügyi viszonyai nem engedik meg a kérelem teljesítését.

Hölgyeim! Óriási választék érkezett filc és bársony kalapokban. Rendkívül olcsó reklámárak. Mindenemü átalakítások és formálások 48 óra alatt készülnek.

"IDEAL"

női kalapüzlet, Cluj, Calea Regele Ferdinand 8. szám. Gólya-áruházal szemben.

Zsák Zsineg Kötél
HAVAS DEZSŐ
TIMISOARA

Figyelem!

Üzletujjászervezés
miatt VOITH divatáru-
háza Piața Unirii 14., az
összes raktáron levő
áru rendkívül olcsó
árakban árusítja!

Figyelem!

HA FINOM CUKORKÁT AKAR, KÉRJEN „MELISSÁ”-T!
Cluj telefon 6-48 és 6-65 (Lloyd 2248) Cluj, telefon 6-48 és 6-65

Szőrmefestés és
gyapjufestés

TAVASZI RUHAKAT A LEGSZÉBBEN TISZTÍT
"KRISTALY" GŐZMOSÓGYÁR CLUJ
Telefon 500

Gyapju és gyapju-
fonalfestés

SPORT

Összeállították Románia válogatott csapatát. Ma hajnalban indult el Nagyváradról Románia válogatott csapata, hogy Prágában sikra szálljon az ország színeért. A rendelkezésre álló játékosokból Morar dr. a következő csapatot állította össze. Ritter, Bartha—Kries-hoffer (Székely), Csillag—Vogl—Weichelt, Tãrzer—Ströck—Schiller—Semler—Kilianovics. Különsen a halvesor tölt el aggodalommal bennünket, igen gyenge a csatáros jobbszárnya is. A csapatok Morar és Kovács dr. kíséretében kelt útra a legesszímiztikusabb hangulatban. Morar kijelentése szerint az összes nehézségek, melyek a csapat összeállítása körül támadtak, kizárólag Sucu aknamunkájának tekinthető.

Kolozsvári csapatok vidéken. A Hsggibbor egyik kombinált csapata vasárnap a marosújvári Solvay vendége lesz. A KAC első csapata a déli Unióval játszik Décsen barátságos mérkőzést.

Belföldi eredmények: Balázsfalva, Blaj—Meteor (Medgyes) 5:1. Aranyosgyéres. KKASE—Industria Sarnei (v. Concordia) 4:1 (2:1). A kolozsvári KKASE kombinált csapata könnyen győz a gyéresiek felett. Góljait Stern (2), Baumzweig és Szabó rúgták.

Bécs. Rapid—FTC. 1:1 (1:1) A Rapid 25 éves jubileuma alkalmából vendégül látta az FTC-t, mellyel szemben elkeseredett küzdelem árán is csak 1:1 eldöntetlen eredményt tudott elérni. Az első félidő 15. percében a vendégek Pataki révén vezetéshez jutnak s rá egy percre Bauer már egyenlít is. A második félidőben állandó Rapid-főeny, azonban Amsel élete legszebb védéseit produkálva mindent ment, sőt az utolsó percben Wesely 11-esét is bravúrosan védi.

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET

Gordin Idiótája magyarul. Máramaroszigetről jelentik: A Városi Színházban a napokban előtárlak elő nagy érdeklődés mellett Jakob Gordin ismert drámáját az „Idiótá” t. a címszerepet Gróf László játszotta sok érzéssel. A darabot Wieder Mária, a dráma egyik szereplője fordította át, esen.

Színházi iroda közleménye

Vasárnap: Faun és Pompadur. A nagykapusi falusi műkedvelők előadása későbbre marad. E helyett vasárnap délután félnégykor a Faun-t adják Por Lilivel, Miklósy Margittal, Marosi Gizivel, Lackó Arankával, Ihász Aladárral, Réthelyivel, Mihályfyval, Kemény Lászlóval, Leőveyvel a főszerepekben. Este 8 órakor teljesen új szereposztással fog a Pompadour színe kerülni: Zöldhelyi Annával, Erényi Böskével, Tompa Bélával, Rudas Bandival.

Új tagok bemutatkozása. Az operettegyüttes ujonnan szerződött tagjai már megérkeztek s holnap kezdődik bemutatkozásuk. Első este, pénteken a Bajadér előadásának keretében Zöldhelyi Anna és Virág Lajos fog bemutatkozni s új lesz Napoleon szerepében Ihász Aladár, aki ezt a szerepet Budapesten is nagy sikerrel játszotta igen sokszor. Szombaton Lehár Kék Mazurjában Erényi Böske (szubrette), Tompa Béla és Rudas Bandi (táncos komikus) fog bemutatkozni. Hétfőn a Kék postakocsi adják teljesen új szereposztással s a Dajka Margit bemutatkozásával.

Gyere be rózsám. Az első operettegyüttség a tavalyi párisi évadnak legnagyobb sikerű, legszenzációsabb újdonsága lesz. Eredeti címe: Je te veux Magyarra Gyere be rózsám címen fordították. Az új operettnek hét szerzője van. Páris legismertebb operette-komponistái és librettistái szövetkeztek, hogy egy igazán nagyszerű s kacagtató operettet adjanak a színpadnak. A zeneszámokat Cabaroche, Pearly, Valcien és Mercier komponálták, a szöveget pedig Wilned, Grandjeon és Bataille Henry írták. A pompás újdonság parádés szereposztásban fog nálunk a jövő hét végén színpadra kerülni.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Péntek: Bajadér (Zöldhelyi Anna, Ihász Aladár, Virág Lajos szerződött tagok föllépésével. Sorozat 18.) Szombat d. u. fél 4-kor: Kaméliás hölgy (Méréskelt helyárrakkal. Sorozatszám 19.) Szombat este 8-kor: Kék mazur (Erényi Böske, Tompa Béla, Rudas Bandi föllépésével. Sorozatszám 20.) Vasárnap d. u. fél 4-kor: A faun (Méréskelt helyárrakkal. Sorozatszám 21.) Vasárnap este 8-kor: Pompadour (Operettegyüttség 23-adszor. Zöldhelyi Annával, Erényi Böskével, Tompa Bélával, Rudas Bandival. Sorozat 22.) Hétfő: Kék postakocsi. (Operette újdonság 9-edszer. Új szereposztással. Sorozatszám 23)

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó. Péntek, augusztus 29. *Sámson és Delila.* Nagy dráma a modern és bibliai életből, két részben és hat felvonásban. Főszerepben Corda Mária.

Uránia-Mozgó. Péntek, augusztus 29. *Voss Péter. A névtelen ember.* III. rész 10 felv. A vasidegzetű ember és A rejtély megoldása.

Apollo-Mozgó. Péntek, augusztus 29. *Nevet az Apollo! Zigotto sofőr. Zigotto Fogoly. Zigotto és a medvek. Zigotto és a kémek.* Nagy meglepetései extrikus bohócok 6 felvonásban, Főszerepben csak Zigotto.

Schön Bernát hat árvája

Az Új Kelet országos gyűjtőakciója

Most, hogy már csak három nap választ el a mártírhalált halt Schön Bernát családjának javára indított és oly impozáns gyűjtőakció lezárásától, fokozottabb nyomatékkal felhívjuk mindazokat, akik erre a célra gyűjtenek, vagy adakozni akarnak, szíveskedjenek gyűjtőleveleiket és adományukat legkésőbb vasárnapig beküldeni.

A mai postával érkezett gyűjtések közül külön kell felemlítenünk a dési zsidó kislányok egyesületének adományát, amelyet özv. Székely Aronné útján juttattak el hozzánk. Ennek a gyűjtésnek a részletes nyugtázzát legközelebbi kimutatásunkban fogjuk közölni.

Dr. Margulies Ede és Terner Jakab gyűjtése Zalaú. Terner Jakab, Róth Ernő 200—200. Dr. Margulies Ede, Stern József, Fried Dezső, Markovits Jakab, Friedmann Ferenc, Kelemen Sándor 100—100, Liebermann Gizi 160, Katz Mór, Grünfeld J., Hadinger Ede, Dr. Rosenfeld Béla, Goldglanz Izák, Friedmann Miksa 50—50, kisebb adomány 400, összesen 1860 lej.

Rosenfeld Henrik gyűjtése Dicsőszentmárton. Benjamin Márton, Rosentfeld Henrik, dr. Ligeti Sándor, Weiszburg Jacob Fiai 100—100, Karpf Henrik 60, Spitz L., Weisz Dávid, ifj. Weisz Dávid, Viktor Ede 50—50, Revész László 60, kisebb adományok 879, összesen 1599 lej.

Nuszbaum Sámuelhez befolyt önkéntes adományok Nagyvárad. Reich József 1000, Nuszbaum Sámuel, Aruforgalmi rt., Klein Mór (Baross-u.) 500—500, Rothbart Ede 200. Wasserstrom Sándor, Leitmann Dezső, Róth Albert, Widder Lajos, Maringer Károly, Goldstein Mór (Pavel-u.) Gutfried Emanuel, N. N., Friss Adolf, R. S., Benedek Lajos (Bratca), Freund Herman 100—100, Freund Benjamin, Grünbaum Vilmos, Steiner Benjamin, Mezey József, Weisz Kálmán, Lebovits Hugó, Metz Ignác, Schwartz Márton 50—50, Schwartz Armin 100, kisebb adományok 100, összesen 4500 lej.

Berkovics és Ackermann Középlonka 250, Cziement Géza Cluj 200, Gottlieb Márton Cluj 100, Hirsch Helén (Petrozsény) és Baum Lujzi (Kalan) eljegyzésén begyűlt 100, Wolf Gyözőné Targu-Mures 100 lej.

Weisz Áron gyűjtése Targu-Mures. Éliás Mór 100, Weisz L. 50, összesen 150 lej.

Salamon és Neufeld Dicsőszentmárton 100, Czitrom Hermanné Dsztmárton 50, kisebb adomány Dsztmárton 40, Lévi Ignác Cluj 100 lej.

Blum Zsigmondhoz befolyt adományok, Nagyvárad. Schwab László 200, Robitsek Károly, Horváth Emánuel, özv. Mokovits Károlyné, Breuer István 100—100, Fuchs Lajos 50, összesen 650.

Rippner Márton, Gyuri, Pista és Laci Nagyvárad 400 lej.

Összesen 10.199 lej
Eddig befolyt 166.959 lej és 20 frank
Végösszeg 177.158 lej és 20 frank

Hirdessen az Új Keletben!

Telefon 758

INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMA

Románia legnagyobb textilgyára Arad

ARADI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Publicațiune

Fabrica de Cleiu Ardeleana Societate Anonima Cluj, Str. Aprinjoarelor 15, la adunarea generale ordinara din 1 junie 1924. a hotarat lichidarea Societeti. Prin urmare invitam pe creditorii Societeti ca in termen de 6 luni sa cocii de la atreia publicare se arata lichidatorului de mai jos pretentiuile lor in contra societeti, la dr. Emil Jacobi, Cluj, Str. Regina Maria 8.

Comisiune de lichidare

Butort, zongorát
Marosvásárhelyre
SZÉKELY ÉS RÉTI
KÉZMŰVESZETI ÉS ZONGORAGYÁR
Kisfaludy utca 12. Tel. 11-06

VELMA SUCHARD
CSOKOLÁDEKÜLÖNLEGESSÉG.

LÁDAGYÁR
Mindennemű ládákat és fadobozokat össze-
szegezett és szétzedett részekben meg-
rendelésre azonnal készít és bár-
hova szállít a legolcsóbb áron
Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyar
Cluj, Strada Cernăuți (v. Kajántói-ut) 1 sz

Vágott és vágatlan tűzifát
vagon, ől- és mázsáttelekben, ugyszintén
meszet, cementet és gipszet
legolcsóbban szállít a
Calcit Művek R.-T. Cluj
Str. Dragalina (v. Fellegvári-ut) 9. Telefon interurban 11-06
Egy m³ oltott mész 400 lej

CEMENT-IPARI GÉPEK
Cementtöcserepek, beton-
és salaktéglák, üreges beton-
blokkok, padló-, járda- és
garnitoidlapok gyártására,
kézi és erőhajtásra, formák,
betoncsövek, kutgyűrűk, lép-
csők, vályuk stb. előállítá-
sára, közúti, hengerművek,
betonkeverők, la cement-
festékek. Tejes asbestcement
palagári (Eternit) berende-
zések. — Betonkeverőgépek
MODERNA
ÉPÍTŐIPARI GÉPEK ÉS RADIATOR
R.-T. BRASSÓ, KIS-UTCA 12. SZÁM
Árlapok, költségvetések és
látogatás díjmentesen

a csehszlovák-
entik: A nemrégén
előbészitő bizottsága
nyidejüleg Prágában
ar kamara ottani
n megkezdte mű-

arország között
Belgrádból jelentik:
te, hogy pár napon
lagyarország közötti
tervezet szerint
közvetlen telefon-

edők nem kapnak
Kelet, hogy a sza-
zzal a kérelemmel
gy a régi vagyon-
edjon haladékat,
ész gben való be-
vajdasági keres-
aszában elutasította
adoklással, hogy az
engedik meg a ké-

ték érkezett filc és
pokban. Rendkívül
irak. Mindezenmü
u alatt készülnek.

L

Regele Ferd-
ázzal szemben.

Kötöl

rvezés
vatáru-
i 14., az
on levő
olcsó
sitja!

elem!

Á"-T!
48 és 6-65

gyapju-
ifosztés

APRÓHIRDETÉSEK

Magyarországi egy sz. — vastag betűvel 6. — lej. Leg-
súlyosabb megfizetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény

Élesztőgyárban teljesen jártas szakember kerestetik Palesztina szánára, aki képes némi tőkerészesedést vállalni. Ajánlatok „Élesztőgyár“ címen a kiadóhivataltba. 7710

Két jó primhegedűs kerestetik délután 3-tól éjjel 12 óráig jó fizetés mellett. Jelentkezni Select-Mozgóban. 7726

Két középiskolás fiút ellátásra fölvesznek. Ugyanott kóser koszt kapható. Farkas-utca 12. Szilágyiné.

Könyvszükségletét az Uj Kelet könyvosztályánál fedezze! Bárhol megjelent könyvek beszerzését vállaljuk.

Elegáns

élcso és jó ruhát angol, francia divat szerint készít **Dávid József** uriszabó, Cal. Victoriei (Kossuth L.-u.) 7. sz.

Barzel

Fierarie Vasúzet

Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13

Telefon 1049

Motorkerékpárhoz használt külső és belső gummit veszek. Címet a kiadóba.

Négy középiskolát végzett fiú fizetéssel tanulónak felvétetik. Léderer bórkereskedés. 7711

Megyeszékhelyen 35 év óta fennálló cipő és rövidáru üzlet eladó. Cím a kiadóban. 7722

Kettő esetleg három iskolás gyermek zsidó családnál kosztot, lakást kaphat belvárosban. Cím a kiadóban. 7717

Németül, franciául, románul, magyarul beszélő zsidó egyetemi hallgató lakás elátásért eg., esetleg két kis diák tanítást elvállalná Cím a kiadóban 7727

Deutsche Stenotypistin, Maschinenschreiberin für sämtliche andere Bureau Arbeiten geeignet, sucht Stellung. Offerten an die Administration des Blattes unter „Chiffre Sabbat frei“. 7721

Nyelvtanuláshoz segéd-könyveket, szótárakat előnyös áron szállít az Uj Kelet könyvosztálya. Kérjen árajánlatot.

Kiárusítónak ajánlkozik tőzsdebe vagy bodegába fiatal nő. Cím: „Imperial“ ujságiroda, Str. Minorita

Pályázat

A marghitai orth. izr. hitközség felmondás folytán megüresedett és azonnal betöltendő állásra keres egy **מומחה — בעל קורא — בעל שוהט ובודק** és jó előimádkozót; évi fizetés megállapodás szerint.

Pályázó tartozik beküldeni képesítési bizonyítványait 3 orth. rabbittól és családjá számának megjelöléséért A meghívottnak utazási költsége megtérítetik. 1924. aug. hó 24.

Schreiber Farkas, jzó

Dr. Friedman Mór, elnök

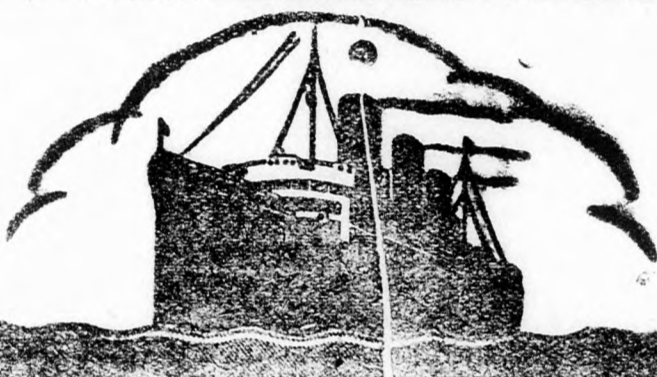
RASOLOR' késnélküli borotváló por

1/4 kgrm. ára **8 lei**

LEBOVITS borbélykészít, Sata-Mare

Viszonteladók-nak 5 kg 120lei

Hamburg--Amerika Linie United American Lines

Rendszeres és direct vonalak modern gyorsgőzözeinkkel

Kanadába Argentínába Braziliába Cuba és Mexikoba

valamint heti **Észak-Amerikába** legújabb „Alkészeri utazás“ **„Resolute“** és **„Reliance“** gőzözeinkkel. — Díjtalan felvilágosításokkal az összes utazási lehetőségekről mindenkori szívesen szolgál a

Romániai vezérképviselőt:

Lazar H. Lazarovitz

Központ: **Timişoara**, Str. Mercy 2. Telefon 16-58. valamint fiókjai: **Bukarest**, Calea Griviței No 183, **Arad**, Str. Eminescu 12, **Oradea-Mare**, P. Mihai Viteaz 5, **Sighişoara**, Piata Unirei 34.

Lloyd 2309

Cluji Országos Mintavásár

1924 augusztus 31—szeptember 14.

Ipartermékek Háziipar Nyersanyagok
Belföldi és külföldi kereskedőknek a legelőnyösebb beszerzési alkalom

75%-os vasuti kedvezmény a C. F. R. összes vonalain

Több száz kiállító

Szakmai kongresszusok

Elszállásról a Vásárhoza gondoskodik

Vásárhoza: **Strada Cogelniceanu — Telefon: 10-32**

Eredeti francia Ólomserézet

minden nagyságban, raktárról azonnal szállít

„Mecano“ R.-t. fiókja Cluj, Calea Victoriei 45. Telefon Int. 356.

Használjunk kizárólag PLANTOL

כשר

legjobb növényzsír, mert ez tiszta, egészséges és kiadós! Főtisztelendő Fuchs Benjámint nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.

Képviselő: **HIENZ VILMOS Cluj**

Tűzifa aprítógépeket

kőfűrészes állványokat, szállítható motoros kőfűrészeket, hasító gépeket, teljes tűzifaaprító telep berendezéseket

fűrészgári valamint

asztalosipari gépeket

kedvező fizetési feltételek mellett szállít

Mecano Rt.

fiókja, Cluj, Calea Victoriei 45. (v. Kossuth L.-u.) Telef. Int. 356.

Anton Rosenzweig

librarie Zsidókönyvkereskedés (Buchhandlung) Cluj Piata Mihai Viteazul 37-38. [v. Széchenyi-tér] Alapítva 1890. Saját ház.

ספרים האנדרלונג

Detail — Angro.

ספרים חפצין, מונות, ציורי מחורים

עטרת נאד אונד זילבערברטען!

Mindenféle fordítás imakönyvek egyszerű és díszkötésű Selyem és gajpu Taleszok nagy raktára!

Erdélynek legdusabban felszerelt rövid, nürnbergi-, díszműáru és játékaru nagykereskedése

Nussbaum Testvérek

Târgu-Mureş (M.-Vásárhely) Tel. interurban 200

ELADÁS CSAK VISZONT-ELADÓKNAK